

УДК 37.018.43:364.467

Цимбалюк Аліна Олександрівна

Учениця 10 класу

Ліцею №30 «ЕКОНАД» Дніпровського району, м. Києва, Україна

acimbaluk776@gmail.com

РОЛЬ УЧНІВСЬКОГО САМОВРЯДУВАННЯ В ОРГАНІЗАЦІЇ ВОЛОНТЕРСЬКОГО РУХУ

Анотація. У роботі досліджено функціонування волонтерського руху «Захищаємо захисників» у Ліцеї №30 «ЕКОНАД» м. Києва та проаналізовано роль учнівського самоврядування в організації волонтерської діяльності. На основі звітних документів за 2022–2025 роки встановлено, що учнівське самоврядування є активним суб'єктом ініціювання, координації та реалізації волонтерських заходів. Визначено основні форми участі учнів: організаційна діяльність, участь у виробничих технологічних процесах (плетіння маскувальних сіток, кікімор і каверів), проведення благодійних акцій, участь у логістичних процесах та інформаційний супровід. Представлено кількісні результати діяльності, що ілюструють масштаб і сталий характер волонтерського руху. Доведено, що участь учнів у волонтерській діяльності сприяє формуванню громадянської свідомості, соціальної відповідальності, національно-патріотичних цінностей, а також зміцненню партнерства між учасниками освітнього процесу

Ключові слова: волонтерство, учнівське самоврядування, соціальна активність, патріотичне виховання, ліцей, благодійний фонд; громадська організація; волонтерський рух.

1. ВСТУП

Сучасні соціальні процеси вимагають від закладів шкільної освіти формування в учнів здатності до активної громадянської позиції, соціальної відповідальності та волонтерської діяльності. Повномасштабне вторгнення росії в Україну в 2022 році суттєво посилює значення волонтерського руху, який став одним із найважливіших інструментів підтримки армії, постраждалого населення та (не тільки громадян, цивільних осіб, людей) громад. У таких умовах освітні установи мають унікальну можливість залучати учнів до суспільно значущої діяльності, ормуючи їхній досвід громадянської активності. Ліцей №30 «ЕКОНАД» м. Києва став одним із прикладів закладу, який ефективно використав цю можливість. Волонтерська ініціатива учнів та вчителів ліцею перетворилася на потужний системний рух – ВР «Захищаємо захисників», спрямований на всебічну підтримку українських захисників та тих, хто постраждав від війни. Цей рух не лише консолідував зусилля всієї ліцейної спільноти, але й став практичною школою громадянськості, де теоретичні знання втілюються в реальні соціально-корисні справи. Через організацію збору коштів, виготовлення обладнання, підтримку переселенців та листування з бійцями учні безпосередньо відчують власну причетність до спільної боротьби за свободу та безпеку країни.

Актуальність дослідження зумовлена сучасними суспільними викликами та зростанням потреби у формуванні активної громадянської позиції молоді. В умовах соціальних змін, гуманітарних криз та посилення значення громадянського суспільства волонтерська діяльність набуває особливої ваги як ефективний засіб виховання відповідальності та підсилення діяльності учнівського самоврядування.

Учнівське самоврядування виступає важливим інструментом залучення здобувачів освіти до волонтерської діяльності, оскільки сприяє розвитку лідерських якостей, ініціативності, навичок командної роботи та самостійного прийняття рішень. Через участь у волонтерських проєктах учні набувають практичного досвіду соціальної активності, усвідомлюють власну роль у житті громади та вчаться діяти відповідально й

свідомо. Є актуальним також у контексті реформування системи освіти, орієнтованої на комплексний підхід, виховання громадянських і формування соціальних компетенцій.

Метою цієї наукової роботи є дослідити роль та вплив учнівського самоврядування на організацію, мотивацію та ефективність волонтерського руху в закладі загальної середньої освіти, а також визначити умови, за яких ця роль є найбільш результативною для соціалізації учнів та розвитку громадянської активності.

Спираючись на нашу мету було поставлено наступні дослідницькі **завдання**:

1. Проаналізувати теоретичні основи волонтерства та учнівського самоврядування, описати структуру та напрямки діяльності ВР.
2. Дослідити участь учнівського самоврядування в організації волонтерських ініціатив.
3. Провести та проаналізувати соціометричне опитування представників учнівського самоврядування щодо ролі волонтерства в їх житті.

Об'єктом дослідження в нашій роботі є волонтерська діяльність в освітньому закладі.

Предметом дослідження стала сукупність соціальних відносин, механізмів та практик, що виникають у процесі взаємодії між органами учнівського самоврядування та волонтерським рухом «Захищаємо Захисників» у Ліцеї №30 «ЕКОНАД», а також соціально-психологічні та організаційні результати цієї взаємодії для її учасників.

Основними методами дослідження стали: теоретичні, емпіричні, організаційні методи, методи обробки та аналізу. Теоретичний метод було застосовано та описано в 1 розділі та вступі, емпіричний в 2 розділі, організаційний та обробки й аналізу методи використані в 3 розділі та висновках.

Наукова новизна дослідження полягає в тому, що вперше на емпіричному рівні виявлено та системно проаналізовано роль учнівського самоврядування не лише як формального органу, а як ключового інституту генерації соціального капіталу та посередницької ланки, яка трансформує індивідуальну добровольчу ініціативу в інституціоналізований шкільний волонтерський рух, зокрема через специфічні механізми легалізації, координації та мотивації, що дозволяють подолати бар'єри колективної дії та сформувати усталені практики громадянської участі в умовах сучасної української освіти.

НАУКОВО-ТЕОРИТИЧНІ ЗАСАДИ ВОЛОНТЕРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДЛЯ УЧНІВСЬКОГО САМОВРЯДУВАННЯ

Учнівське самоврядування - це форма організації співпраці колективу учнів, що забезпечує розвиток їх самостійності в прийнятті рішень та реалізації соціально значущих ініціатив. Воно є головним механізмом формування лідерських якостей, відчуття власної відповідальності за колектив та оточення [1].

Волонтерський рух (ВР) - це добровільна, безоплатна, суспільно корисна діяльність різних соціальних, благодійних чи громадських ініціатив. Він базується на безкорисливості та бажанні реалізувати свою громадянську позицію [9].

ВР «Захищаємо захисників» в Ліцеї №30 «ЕКОНАД» м. Києва починався без особливого розуміння напрямку діяльності, але з часом він почав адаптуватися та набувати правові та організаційні засади. Волонтерська діяльність у закладі загальної середньої освіти здійснюється відповідно до чинного законодавства України, локальних/внутрішніх нормативних документів та ініціатив учнівської спільноти. Нормативно-правова база визначає права, обов'язки, організаційні принципи та можливості реалізації учнівських волонтерських проєктів. Вся діяльність ВР та функціонування учнівського самоврядування в освітньому закладі спирається на нормативні документи:

- Закон України «Про освіту», наголошує на необхідності формування громадянської активності, відповідальності та соціальної компетентності учнів. Закон підкреслює роль освіти у вихованні свідомого громадянина, здатного до участі в суспільному житті [5];
- «Про повну загальну середню освіту», містить положення про розвиток лідерських якостей учнів, підтримку учнівського самоврядування та формування соціально відповідальної особистості. Документ передбачає участь здобувачів освіти в суспільно корисній діяльності [6];
- Закон України «Про волонтерську діяльність», визначає правові засади, принципи, напрями та організаційні форми волонтерської діяльності. Документ гарантує добровільність участі, безоплатність, соціальну корисність та безпеку волонтерів [7];
- Місцеві нормативні акти органів освіти, це рекомендації та положення щодо організації виховної роботи, розвитку учнівського самоврядування, упровадження волонтерських програм і співпраці з громадськими організаціями.

В основу всієї волонтерської роботи покладено ключові принципи: добровільність участі, що ґрунтується на щирому бажанні допомагати; безоплатність наданої підтримки та чітка соціальна спрямованість на потреби суспільства. Учні усвідомлюють важливість своєї діяльності як для підтримки суспільства в цілому та розвитку країни, так і для власного особистісного розвитку - отримання практичних навичок, досвіду та знайомств [8].

Учнівське самоврядування є основною формою залучення учнів до участі в управлінні шкільним життям, захисту їхніх прав та інтересів, а також розвитку їхньої лідерської компетентності. Воно виступає основним організаційним ядром для волонтерських ініціатив. Існування та діяльність учнівського самоврядування не можливе без: Партнерської взаємодії, спільні проєкти: учнівське самоврядування разом із партнерами організовує конкретні акції. Ці проєкти є практичним способом реалізації принципу соціальної спрямованості та безпосередньо сприяють розвитку країни. Інформаційна підтримка: партнери надають актуальну інформацію про потреби, а ліцей виступає платформою для поширення серед учнівської та батьківської спільнот. Цей механізм забезпечує прозорість, підвищує обізнаність та дозволяє швидко реагувати на запити суспільства, що є ключовим для ефективної підтримки суспільства. Навчання та менторство: представники громадських організацій проводять тренінги для учнів-волонтерів, навчаючи їх основам безпечної та ефективної діяльності. Це не лише розвиває практичні навички, але й підкреслює важливість особистісного розвитку та відповідальної громадянської позиції, яка базується на добровільності [2,8].

Учнівське самоврядування - це залучення учнів до участі в управлінні ліцейним життям, захисту їхніх прав та інтересів, а також розвитку їхньої самостійності, відповідальності та активної громадянської позиції. Це діяльність учнів, яка відбувається за координації відповідального педагога, спрямована на формування в них почуття «господаря» та вміння співпрацювати на демократичних принципах.

Учнівське самоврядування є системою органів та ініціативних груп, які представляють інтереси учнів та забезпечують їхнє залучення до управління шкільним життям.

У контексті волонтерської діяльності учнівське самоврядування стає справжнім драйвером соціальних ініціатив. Саме активні учні здатні мобілізувати однолітків, створювати інформаційний резонанс, організовувати участь у благодійних акціях та підтримувати сталі волонтерські практики в закладі. Залучення школярів до соціальних проєктів формує культуру відповідальності й співпричетності, сприяє розвитку громадянської позиції та соціальної компетентності [8].

ВОЛОНТЕРСЬКИЙ РУХ, ЯК РУШІЙНА СИЛА ДЛЯ УЧНІВСЬКОГО САМОВРЯДУВАННЯ

Аналізуючи історію волонтерства в Україні, яка починається ще з часів козаків (товариська підтримка, громадські толоки). Активний розвиток почався у 1990 роках після здобуття незалежності України. Кожна революція та події 2014 року давали новий поштовх для всебічного розвитку волонтерства [9]. З початком повномасштабного вторгнення 2022 року, коли волонтерський рух став однією з найважливіших сил підтримки армії та цивільного населення громадсько активні вчителі, батьки та учні не залишилися осторонь. Волонтерський рух «Захищаємо захисників» у ліцеї був започаткований у 2022 році як відповідь на початок повномасштабної війни. Він об'єднав педагогів, учнів, батьків та жителів мікрорайону Березняки. Його робота включає кілька напрямів:

- плетіння маскувальних сіток;
- виготовлення кікімор і каверів;
- збір продуктів, ліків, засобів гігієни;
- акції для дітей-сиріт та мешканців деокупованих територій;
- збір корму для тварин;
- підтримка військових шпиталів;
- інформаційні кампанії.

Для злагодженої, відповідальної та продуктивної діяльності учасники руху притримуються загальних положень: робота відбувається системно, членами ВР можуть бути всі бажаючі, відродження та підтримка доброчинності, гуртування спільноти, соціальна активність та небайдужість, добровільність участі, суспільна користь, відповідальність та етичність.

Діяльність руху здебільшого здійснюється у позаурочний час, а координація забезпечується педагогами та органами учнівського самоврядування. Така модель роботи дозволяє організовано поєднувати навчальний процес і волонтерські ініціативи, водночас стимулюючи розвиток самостійності дітей. В процесі діяльності ВР маємо напрацьовану базу громадських організацій, притулків для тварин та ініціатив таких як: Громадська організація «Мішок», Благодійний фонд Лілії Ребрик, Благодійний фонд «Лелекера», Всеукраїнський громадський центр «Волонтер», Благодійний фонд «Велике серце» (притулок для тварин), Притулок для тварин «Бест френдз», Тактико-спеціальний підрозділ «Квіточка», 92 ОШБР «Ахіллес» [2].

Пропагування волонтерства доцільно розпочинати ще з початкової школи та систематично розвивати протягом усього періоду навчання. У цьому процесі ключову роль відіграє учнівське самоврядування, яке формує ціннісні орієнтири, мотивує молодших школярів та створює сталі традиції взаємодопомоги.

Для популяризації волонтерського руху в ліцеї існують такі ініціативи:

- Відправити листівку на фронт або в лікарню. Дитячий малюнок, який зігріє серце тих, хто нас захищають, або тих, хто воюють із хворобами в лікарнях. Зворушливі непевні літери допоможуть відчуті підтримку. Це може стати елементом національно-патріотичного виховання, а також навчити дітей толерантного ставлення до хворих.
- Підтримати притулок для тварин. Тварини без домівки та родини потребують не лише догляду та їжі, але й людської любові. Допомога притулкам може, зокрема, розвинути в дітях емпатію та відповідальне ставлення до навколишнього середовища і його чотириляпих представників.
- Організація святкових ярмарків, зароблені гроші розподіляються на допомогу ЗСУ та закупівлю матеріалів для плетіння сіток. Віддати вживаний одяг, книжки, іграшки тим, хто потребує цього більше.

Волонтери середньої та старшої школи, які входять до складу учнівського самоврядування, відіграють особливо важливу роль вони виступають, наставниками для молодших учнів. Проводять лекторії, майстер-класи, зустрічі та бесіди, старшокласники демонструють власний приклад громадянської відповідальності та активності, що сприяє формуванню в ліцеї сталих волонтерських традицій.

Учні беруть активну участь у формуванні списків необхідних матеріалів, виборі напрямів допомоги та розподілі волонтерських груп за напрямками. Така діяльність вчить плануванню, відповідальності та вмінню працювати з ресурсами.

У документах ліцею зазначено, що учні залучені до всіх етапів виготовлення маскувальних матеріалів, зокрема: підготовка тканини - фарбування, порізка, сушіння; плетіння основ для сіток; плетіння кікімор і каверів; пакування та відправка матеріалів.

Учні 5–9-х класів працюють над цими завданнями як під час уроків технологій, так і у позаурочний час, а також у канікулярний період. Це сприяє розвитку працьовитості, витривалості, навичок командної роботи та відповідального ставлення до справи.

Учнівське самоврядування є ініціатором і координатором таких акцій: «Донат замість квітів»; «Даруй добро на Різдво»; «Радість у серцях дітей»; «Великодній кошик ЗСУ»; збір корму для тварин; виготовлення оберегів, листів, малюнків та багато інших ініціатив.

Участь у таких ініціативах сприяє формуванню емпатії, поваги до військових, толерантності, гуманності та розумінню суспільних потреб. Волонтерські заходи спрямовані не лише на допомогу іншим, а й на виховання моральних якостей, ціннісних установок та соціальної відповідальності.

Крім того, ліцеїсти долучаються до інформаційної підтримки волонтерського руху: вони створюють дописи для соціальних мереж закладу, фотографують та знімають відео про процеси виробництва маскувальних засобів, документують хід акцій, поширюють інформацію серед батьків і в громаді. Це сприяє популяризації волонтерського руху, залученню нових учасників та підтриманню високого рівня активності.

СОЦІОЛОГІЧНЕ ОПИТУВАННЯ, АНАЛІД ДІЯЛЬНОСТІ ВОЛНТЕРСЬКОГО РУХУ ТА ОПИТУВАННЯ

У час повномасштабного вторгнення особливої уваги потребують діти та підлітки, адже саме вони переживають війну по-своєму часто мовчки, але з великим внутрішнім напруженням. Наш ліцей приділяє велику увагу саме тому щоб бути не лише місцем навчання, а й безпечним простором, де дорослі можуть підтримати, почути й допомогти зорієнтуватися в будь якій ситуації.

Соціальний педагог, вчителі, адміністрація має унікальну можливість щодня: підтримувати емоційно, навчаючи підлітків розпізнавати та проговорювати свої почуття; формувати навички стресостійкості, пропонуючи вправи на саморегуляцію, дихання, техніки заземлення; створювати середовище довіри, де кожна дитина відчуває, що її чують і вона не одна; організовувати корисні ініціативи, волонтерські, творчі чи соціальні проєкти, які дають підліткам відчуття значущості та впливу; підтримувати навчальну мотивацію, бо стабільний ритм життя - важлива частина психологічної безпеки.

Саме створення сприятливого середовища дає змогу молоді відчути власну значущість і готовність долучатися до суспільно корисних справ. Однією з форм такої підтримки є залучення учнів до спільної діяльності, що має реальний соціальний результат. У цьому контексті доцільно перейти до аналізу діяльності волонтерського руху як важливого напрямку розвитку учнівської ініціативи та громадянської відповідальності.

Оцінюючи роботу та звітуючи про наш волонтерський рух «Захищаємо Захисників» маємо наступні данні:

- **2022–2023 н.р. [2]** 107 маскувальних сіток; 62 кікімори; 84 кавери; понад 2500 кг допомоги для військових; 5000 кг допомоги для деокупованих територій; 400 кг корму для тварин.

- **2023–2024 н.р. [3]** 105 сіток; 58 кікімор; 84 кавери; 250 кг кришечок; 102 коробки подарункових дітям; 78 кг смаколиків, корму та подарунків для тварин; 118 000,00 грн зібрано та передано коштів.

- **2024–2025 н.р. [4]** 21 сітка; 18 кікімор і костюмів; 16 каверів; 273 кг кришечок; 31 коробка медицини; 1200 кг смаколиків та речей першої необхідності для військових; 300 шт. окопних свічок; 2,5 мішки ниток для в'язання; 1000 книг; 100 кг смаколиків, корму та подарунків для тварин; 211 385,00 грн зібрано та передано коштів

Ці показники свідчать про сталість, багатофункціональність і високий рівень організації волонтерського руху, у якому учнівське самоврядування відіграє ключову роль. Волонтерський рух у ліцеї став важливою складовою виховної системи та демонструє стабільний розвиток упродовж останніх навчальних років. Його діяльність охоплює різноманітні напрями, що дозволяє залучати широке коло учнів і враховувати їхні інтереси та можливості. Регулярність проведення волонтерських заходів свідчить про налагоджену організацію та відповідальне ставлення учасників до поставлених завдань. Важливу роль у забезпеченні стабільності відіграє учнівське самоврядування, яке координує ініціативи та підтримує наступність діяльності. Загалом волонтерський рух у ліцеї характеризується системністю, ефективністю та позитивним впливом на формування соціально активної особистості.

Проведений аналіз діяльності ВР дозволив окреслити основні напрями та особливості функціонування. Для більш глибокого розуміння міжособистісних взаємин, рівня залученості та впливу на життя учнів було створено онлайн опитувальник з 7 питань «Волонтерство в моєму житті».

В межах дослідження було проведено соціометричне опитування серед представників учнівського самоврядування з метою виявлення їх ставлення до волонтерської діяльності та визначення рівня залученості до неї. У дослідженні взяли участь **117 учнів**, яким було запропоновано відповісти на низку запитань, що дозволяють всебічно оцінити їхні мотивації, досвід та бачення ролі волонтерства у сучасному освітньому середовищі. Зокрема, респонденти висловлювали власне розуміння поняття «волонтерство», оцінювали наявність волонтерської активності у власному житті, вказували час та умови свого залучення до неї, а також визначали сфери, у яких здійснюють волонтерську діяльність. Окрему увагу було приділено питанням впливу волонтерства на особистісні зміни учнів та необхідності його популяризації в освітніх закладах. Отримані дані дозволяють простежити тенденції та закономірності, що характеризують волонтерську активність молоді, а також окреслити можливі шляхи посилення ролі волонтерства у шкільній спільноті.

Отримані відповіді дозволяють не лише побачити рівень поінформованості молоді про волонтерську діяльність, але й визначити ступінь їх особистої залученості. Особливої уваги заслуговує питання про те, як саме учні розуміють поняття «волонтерство». Аналіз відповідей показує, що більшість респондентів трактують волонтерство як добровільну допомогу тим, хто її потребує, прояв життєвої активності та відповідальності, а також спосіб зробити позитивний внесок у суспільство. Такий підхід свідчить про достатньо високий рівень усвідомлення соціальної значущості волонтерства серед представників учнівського самоврядування.

Дослідження також дає змогу визначити, наскільки поширеним є волонтерський досвід у житті сучасних школярів. Значна частина опитаних зазначила, що активно долучається до різних форм волонтерської діяльності: від участі у благодійних акціях та зборі гуманітарної допомоги до екологічних ініціатив і ліцейних соціальних проєктів (Рис. 1).

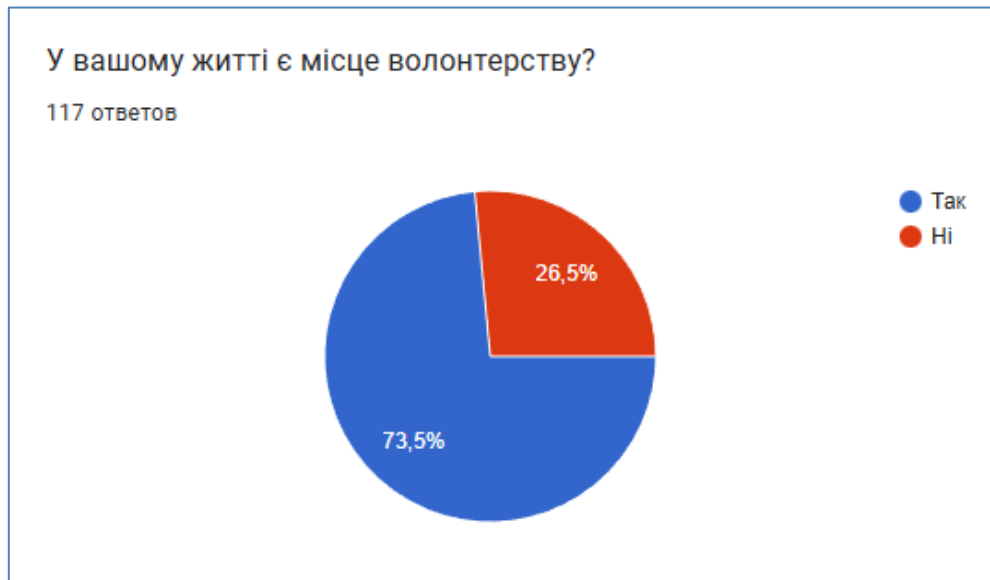

Рис.1. Результати опитування «У Вашому житті є місце волонтерству?»

Особливу цінність становлять відповіді, що стосуються часу першого залучення до волонтерства: вони демонструють, що більшість учнів почали брати участь у таких активностях протягом останніх років, що може свідчити про посилення інтересу молоді до суспільно корисної діяльності та розвиток волонтерських практик в освітньому середовищі.

Виходячи з попередніх запитань наступними для аналізу стали такі питання: «Де Ви долучаєтеся до волонтерства?» та «Чи змінилося Ваше життя, коли Ви почали волонтерити». Проаналізувавши отримані відповіді отримали наступні результати 61% респондентів долучаються до волонтерства у ліцеї, 12,5% за межами освітнього закладу, 26,5% на жаль ніде не долучається. Отримавши такі результати можемо зауважити, що працювати в напрямку розвитку та популяризації волонтерства є куди. Відчули зміни в житті з початком волонтерства 73,5% респондентів, змін не відбулося у 26,5%. Аналізуючи питання про вплив волонтерства на життя респондентів, можна відзначити підтвердження виховного потенціалу волонтерської діяльності та її позитивний вплив на розвиток соціальної компетентності школярів.

Не менш важливим є питання щодо необхідності популяризації волонтерства в освітньому закладі. Переважна більшість учасників опитування вважає, що така діяльність має бути підтримана на інституційному рівні та інтегрована у систему виховної роботи школи. При цьому значна частина респондентів підтверджує, що їхній навчальний заклад уже має певні волонтерські ініціативи, однак потребує подальшого розвитку цього напрямку та розширення можливостей для участі якомога більшої кількості учнів.

Розглядаючи відповіді стосовно обізнаності респондентів про діяльність волонтерського руху «Захищаємо Захисників» в ліцеї в останні навчальні роки отримали наступну картину, що 2,6% респондентів не знайомі з існуванням та діяльністю ВР.

Таким чином, проведене соціометричне опитування дозволяє комплексно оцінити ставлення представників учнівського самоврядування до волонтерської діяльності й визначити ключові тенденції, що характеризують рівень їх активності та готовності до участі у суспільно значущих проектах. Зібрані дані є важливою основою для формування рекомендацій щодо подальшого розвитку волонтерського руху в закладі освіти та підвищення його значущості для учнівської громади.

ВИСНОВКИ

Проаналізовано теоретичні основи волонтерської діяльності та учнівського самоврядування в контексті сучасної української освіти, а також нормативно-правові засади їх функціонування. Виявлено, що волонтерство є ефективним інструментом формування громадянської активності, соціальної відповідальності та національно-патріотичних цінностей учнівської молоді. Учнівське самоврядування визначено як ключовий орган, що забезпечує ініціювання, координацію та сталість волонтерських практик у закладі освіти. Встановлено, що поєднання волонтерської діяльності з механізмами самоврядування створює сприятливе середовище для розвитку лідерських якостей, самостійності та соціальної зрілості учнів.

Досліджено участь учнівського самоврядування в організації волонтерських ініціатив у Ліцеї №30 «ЕКОНАД» м. Києва. З'ясовано, що учнівське самоврядування виступає провідним суб'єктом планування, реалізації та інформаційного супроводу волонтерського руху «Захищаємо захисників». Воно забезпечує системність і багатофункціональність діяльності, охоплюючи різні напрями допомоги: підтримку Збройних сил України, цивільного населення, внутрішньо переміщених осіб і тварин. Участь учнів у всіх етапах волонтерської роботи сприяє формуванню навичок командної роботи, відповідального ставлення до справи, уміння планувати й приймати рішення. Кількісні показники діяльності за 2022-2025 роки підтверджують стабільність, результативність і високий рівень організації волонтерського руху.

Результати опитування представників учнівського самоврядування засвідчили високий рівень усвідомлення соціальної значущості волонтерства. Більшість респондентів трактують волонтерську діяльність як добровільну допомогу та важливу форму громадянської участі. Значна частина опитаних має власний досвід волонтерства, переважно в межах ліцею, що свідчить про ефективність ролі учнівського самоврядування як організаційного осередку волонтерського руху. Понад дві третини респондентів відзначили позитивні зміни у своєму житті після початку волонтерської діяльності, зокрема зростання відповідальності, емпатії та відчуття особистої значущості. Водночас виявлено потребу в подальшій популяризації волонтерства та розширенні можливостей залучення учнів, які поки що не беруть активної участі у волонтерських ініціативах.

Узагальнюючи, можна стверджувати, що учнівське самоврядування є провідним чинником ефективної організації волонтерського руху в закладі освіти, а волонтерська діяльність, у свою чергу, надає учнівському самоврядуванню реального соціального змісту та практичної значущості. Така взаємодія сприяє вихованню активних, свідомих і відповідальних громадян України.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Алексеев Т. Ф., Данилова А. П., Конончук А. І., Куниця Т. Ю. Добродійна діяльність школярів : методичні рекомендації. – Ніжин : Вид-во ПП Лисенко М. М., 2015. – 104 с. : іл.

2. Доповідь про волонтерство : внутрішній документ Ліцею №30 «ЕКОНАД». – Київ, 2022.
3. Волонтерство. 2023–2024 навчальний рік : внутрішній звіт Ліцею №30 «ЕКОНАД». – Київ, 2024.
4. Волонтерство. 2024–2025 навчальний рік : внутрішній звіт Ліцею №30 «ЕКОНАД». – Київ, 2025.
5. Закон України «Про освіту» : від 05.09.2017 № 2145-VIII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> (дата звернення: 2025).
6. Закон України «Про повну загальну середню освіту» : від 16.01.2020 № 463-IX URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text> (дата звернення: 2025).
7. Закон України «Про волонтерську діяльність» : від 19.04.2011 № 3236-VI URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3236-17#Text> (дата звернення: 2025).
8. Волонтерство як інструмент навчання URL: <https://nus.org.ua/articles/volonterstvo-yak-instrument-navchannya/> (дата звернення: 2025).
9. Вікіпедія : вільна енциклопедія URL: <https://uk.wikipedia.org> (дата звернення: 2025).

Матеріал надійшов до редакції 10.02. 2026р.

THE ROLE OF STUDENT SELF-GOVERNANCE IN ORGANISING THE VOLUNTEER MOVEMENT

Alina Oleksandrivna Tsymbaliuk

10th grade student

Lyceum No. 30 "ECONAD" Dniprovskyi District, Kyiv, Ukraine

acimbaluk776@gmail.com

Abstract. This study examines the functioning of the volunteer movement "Protecting the Defenders" at Lyceum No. 30 "ECONAD" in Kyiv and analyses the role of student self-government in organising volunteer activities. Based on reporting documents from 2022-2025, it has been established that student self-government acts as an active participant in initiating, coordinating, and implementing volunteer activities initiatives. The research identifies the key forms of student participation, including: organizational producing ghillie suits activities, engagement in production technological processes (such as weaving camouflage nets and protective covers), organization of charity events, involvement in logistics processes and information support. Quantitative performance indicators are presented, to demonstrate (illustrating) the scale, effectiveness and sustainable nature of the volunteer movement. It has been proven that student participation in volunteer ing promotes contributes to the formation of civic awarhess, social responsibility and national patriotic values, as well as the strengthening of partnerships between participants in the educational process